

1.

čítanie (Gn 2, 7-9; 3, 1-7a)

**Pán, Boh,
stvárnil človeka z prachu zeme a vdýchol do jeho nozdier dych života.
Tak sa stal človek živou bytosťou.**

**Potom Pán, Boh, vysadil v Edene, na
východe, záhradu a v nej umiestil človeka, ktorého bol utvoril. Pán,
Boh, dal vyrásť zo zeme stromom všetkých druhov, krásnym na pohľad
a chutným na jedenie; uprostred záhrady dal vyrásť stromu života
a stromu poznania dobra a zla.**

**Had bol lstivejší než všetky poľné zvieratá,
ktoré urobil Pán, Boh. I vrazil žene: „Naozaj vám Boh zakázal jesť zo
všetkých stromov záhrady?“**

**Žena mu odpovedala: „Jeme ovocie zo všetkých
stromov, čo sú v záhrade. Len ovocie stromu, ktorý je uprostred záhrady,
nám Boh zakázal jesť, ba aj dotknúť sa ho, aby sme nezomreli.“**

**No had povedal žene: „Nie, nezomriete. Ale
Boh vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči
a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo.“**

**Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu,
že strom je na pohľad krásny a na získanie múdrosti vábivý; vzala
z jeho ovocia a jedla a dala aj svojmu mužovi, čo bol s ňou,
a jedol aj on. Obom sa otvorili oči a spoznali, že sú nahí.**

Témou úryvku prvého čítania z knihy Genezis je
Boží plán a problém zla. Začiatok dejín spásy, kedy Boh stvoril človeka
a daroval mu svoje priateľstvo a lásku. Zahrnul ho svojou dobrotou
a priazňou. Človek podľahol pokušeniu diabla, neprijal túto ponuku a odmietol
ju.

Človeka Pán, Boh, „vytvoril“, „vymiesil“ – termín charakteristický pre prácu hrnčiara, ktorý
približuje Boha človeku. Výraz „vytvárať“ vyvoláva predstavu trpezlivosti a starostlivosti
„hrnčiara“ Táto blízkosť ukazuje Božiu zvrchovanosť a závislosť ľudí na
Pánovi.

Stretávame sa
s názorom, že Boh ako hrnčiar vymodeloval človeka z hlíny (hebr. chomer).

Ale v hebrejskom texte sa používa slovo „prach“ (apar), z ktorého sa modelovať nedá. Prach zeme je pripojený k človeku. Pán teda sformoval človeka z prachu zeme. Človek a prach tvorí nerozlučiteľnú jednotu. Tým sa naznačuje veľkolepý, mocný Boží skutok, čin; zároveň ukazuje ľudskú krehkosť, pomínelnosť.

Slová „vdýchol mu dych života“ naznačujú, že duša človeku nebola daná ako niečo samostatné, oddelené; ako nerozdielny celok, spolu. Človek bol vzatý zo zeme, ale stvorený na Boží obraz.

Záhrada „Eden“, do ktorej bol človek uvedený, je položená na východ, teda smerom k životu. Východ bol krajinou života, kde vychádzalo slnko, ktoré zaháňalo temnotu. To je miesto ohradené, teda chránené, človek je tam pod Božou ochranou a v jeho spoločenstve. V tejto záhrade je všetko, čo človek potrebuje pre svoj život. Má jej vládnuť. Všetky tvory aj so zemou sú mu podriadené. Avšak jeho moc je obmedzená. Uprostred záhrady je strom života a strom poznania dobra a zla.

Do tohto deja vstupuje had, ktorý je zaradený k poľnej zveri. Je poddaný človeku ako ostatné zvieratá. Nie je na ňom nič, kvôli čomu by sa ho mal človek báť. No jeho chytráctvo a prefíkanosť ho odlišuje od ostatnej zveri a navyiac – pripomína sa tu jeho nahota. Má veľké vedomosti a zneužíva ich. Prichádza plán predstieraného záujmu o človeka. Osloví ženu: spochybňuje Božie ustanovenia a vnáša neistotu. Nebezpečie je zahalené do otázok a odpovedí, do veľkých prázdnych sľubov.

Po našepkávaní hadom sa stal strom poznania dobra a zla veľmi príťažlivým, ved: „môžu sa vyrovnáť Bohu...“. Človek je postavený do konkrétnej situácie, s konkrétnou zodpovednosťou. Obaja, muž aj žena, dostávajú nové poznanie: žili v nevinnosti, teraz sa im „otvorili oči“; to, čo im sľúbil had, ale tiež čo povedal Boh: „ak budete jesť zo stromu uprostred záhrady, prepadneť smrti“.

Aké je to poznanie, že za neho musí človek tak draho zaplatiť? Človek sa primkol ku zlému a postavil sa proti Bohu. Zriekol sa Božej priazne a jeho vedenia, došlo k odmietnutiu dobra a lásky. Zároveň poukazuje na ľudskú pýchu a sebeckosť: „budete ako Boh...“. Celá situácia

v dnešnom čítaní ukazuje na skutočnosť, že hriech nie je mimo človeka, ale že jeho začiatok aj koniec je v ľudskom srdci.

Úryvok z knihy Genezis,
ktorý čítame, skôr konštatuje ako vysvetľuje. Konštatuje základné pravdy: človek má svoj pôvod v Bohu, tam je plnosť bezpečia a súladu, tam je „doma“.

(spracované podľa K. Flossmann,
Výklady k Starému zákonu, J. Ratzinger)

Evanjelium (Mt 4, 1-11)

Duch vyviedol

Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil, napokon vyhladol.

Tu pristúpil pokušiteľ a povedal mu: „Ak si Boží Syn, povedz, nech sa z týchto kameňov stanú chleby.“

On odvetil: „Napísané je: ‚Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.‘“

Potom ho diabol vzal do svätého mesta, postavil ho na vrchol chrámu a vravel mu: „Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, veď je napísané: ‚Svojim anjelom dá príkaz o tebe a vezmú ťa na ruky, aby si si neuderil nohu o kameň.‘“

Ježiš mu povedal: „Ale je aj napísané: ‚Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.‘“

A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu a vravel mu: „Toto všetko ti dám, ak padneš predomnou a budeš sa mi klaňať.“ Vtedy mu Ježiš povedal: „Odíď, satan, lebo je napísané: ‚Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.‘“

Tu ho diabol opustil a prišli anjeli a poslúhovali mu.

Biblické čítania nám ponúkajú múdru cestu pre naše zamyslenie. V troch obrazoch sa tu

nachádzajú celé dejiny spásy, celá naša história: stvorenie - hriech - vykúpenie. Vo všetkých troch vidíme rovnakých aktérov: Boh - človek - diabol.

A vidíme niekoľko

paralel. Kým v prvom čítaní sme počúvali o krásnej, kvitnúcej záhrade Edenu, v ktorej všetko oplýva spokojnosťou a šťastím, v evanjeliu počúvame príbeh o nehostinnej, vyprahnutej púšti bez vody a bez života, ktorá naháňa hrôzu. Kým v prvom čítaní je človek Adam vystavený skúške, v ktorej vyslovuje svoje „nie“ Bohu, a tým sa prikláňa na stranu diabla, v evanjeliu podstupuje skúšku iný človek - Ježiš Kristus, ktorý diablu odoláva, a vyslovuje svoje „áno“ Bohu Otcovi.

Púšť je miestom ticha,

samoty, vzdialenia sa od hluku. Je miestom slobody, ktoré človeka stavia pred veľké výzvy prekračovania seba. Práve púšť je miestom, kde človek spoznáva Boha, stretáva svojho Stvoriteľa. Veľké veci sa začínajú na púšti, v tichu, v chudobe. Púšť je aj miesto smrti: nie je tu voda, základný prvok života. Páliace slnko sa tu javí ako protiklad života. V Starom zákone je samota prvkom smrti: človek ako osoba žije z lásky, žije zo vzťahov, a práve tým je obrazom Boha - Trojice, ktorú tvorí vzťah večnej lásky. V dôsledku toho púšť je miestom fyzického ohrozenia, ale aj miestom duchovného ohrozenia, kde sa prejavuje moc diabla.

A práve takto Ježiš

vstupuje na púšť, vstupuje do dejín spásy svojho ľudu, vyvoleného národa. Dejiny, ktoré začínajú útekem z Egypta, štyridaťročným putovaním po púšti. Tu Ježiš začína, vstupuje do tradícií svojho ľudu. Ježiš ide na púšť - aby bol pokúšaný, aby mal účasť na pokušeniach svojho ľudu. Aby niesol našu biedu, aby víťazil nad nepriateľom, a aby nám tým ukázal cestu.

Dnešný úryvok obsahuje

stretnutie Ježiša s diablom v Judskej púšti. Diabol pokúša Ježiša, aby premenil kamene na chleby. Čím chce naznačiť, aby zopakoval Mojžišovský zázrak s mannou. Ježiš ho má zopakovať navždy, aby trval stále a aby ľudia nehladovali. Vytvoriť svet, v ktorom by mali všetci dostatok jedla. Diabla lož je nebezpečná, lebo obsahuje len časť pravdy. Človek žije aj z chleba, ale nielen z chleba. Ježiš vo svojom čase rozmnoží chleby, ale prostredníctvom lásky jeho slova. Toto slovo otvára človeka pre pravdu a prináša mu spásu.

Pri druhom pokúšaní

„ak si Boží Syn, vrhni sa dolu...“ diabol už cituje slová žalmu: „svojím anjelom dá príkaz o tebe, aby ťa strážili na všetkých tvojich cestách...“, čím chce narušiť jednotu s Otcom. Jeho moc a vládu Božieho kráľovstva. Ježiš je poslušný Otcovi, všetky zázraky a znamenia ktoré robí, sú výrazom dôvery a poslušnosti nebeskému Otcovi.

Pri treťom pokúšaní na

vrchu hory ukáže diabol Ježišovi všetky kráľovstvá sveta, tak ako v Starom zákone. Boh ukázal Mojžišovi na vrchu Nebo zaslúbenú zem. Pokúšenie slávy, ktorá je postavená na lži a falošnosti pokušiteľa. Ježiš jednoznačne odmieta návrh diabla a cituje slová Starého zákona (Dt 6.13: „budeš sa báť Pána, svojho Boha, a len jemu budeš slúžiť...“). Boh je jediný a pravý Pán, ktorý je hodný úcty a slávy po všetky veky.

Zlého ducha zrazu nahradia anjeli

- dobrí duchovia, a vrch pokúšenia sa stáva rajským vrchom.

Evanjelista Matúš nám Ježiša predstavuje ako nový Izrael a nového Mojžiša. Ježiš Kristus nás učí, ako v boji s diablom účinne bojovať pomocou slov Sv. Písma. Učí nás, ako reagovať v situáciách so zlom. Jeho zámer je jednoznačný, uskutočniť spásu bez Boha, bez pravdy, len ľudskými prostriedkami, s cieľom materiálneho blahobytu. Ukrižovaný Pán, a iba On, mohol na inom vrchu povedať: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi...“ (Mt 28,18)

(Spracované podľa J. Ratzinger, G. Zevini, R. Cantalamessa, Výklady k Novému zákonu)

P. Jozef Jackanin CSsR

https://redemptoristi.sk/zamyslenie-k-1-postnej-nedeli/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=zamyslenie-k-1-postnej-nedeli

(Automatický prebrané z [Oficiálnej stránky redemptoristov na Slovensku.](#))